

Wiadomości krajowe.

U w i a d o m i e n i a

C. K. Rządu krajowego.

Najiaśniejszy Pan najwyższą uchwałą z dnia 19. Sierpnia raczył stosownie do przepisu §. 16go najwyższego uniwersału z dnia 8. Grudnia 1820 aszwoić na jednoroczne przedłużenia przywileju, pod dniem 3. Października 1821. Annie Mallat małżonce obwodowego Kollektanta żydowskiego podatku konsumpcyjnego w Nikolsburgu, na wynalazek robienia zaprawy wina na różne sposoby bez płót, na jeden rok nadanego.

Najiaśniejszy Pan najwyższą uchwałą z dnia 26. Czerwca r. b. raczył stosownie do przepisów najwyższego uniwersału z dnia 8. Grudnia 1820 nadadź Juliuszowi Bogumiłowi Linberger kupcowi Wiedeńskiemu na nowę W i d e n i pod Nrm. 520 mieszkającemu, i posiadaczowi realności w Margareten nad Moos położonę, pięcioletny przywilej na odkrycie aparatu gorzelnianego, które co do istoty na tęm zasada się 1) że aparat ten wyiwszy czapkę miedzianą, nie z kruszcu, ale z drzewadębowego jest zrobiony, 2) że palenie ognia w środku aparatu jest umieszczone, przez co znacznie dREW oszczędza się, bo piec na sam srodek alembiku ze wszystkich stron działa, i goręco, ani przez mur, ani też przez drzwiczki pieca ułatywać nie może; 3) że sposób ten palenia jeszcze do ogrzania beczki do gotowania, tudzież naczynia do ogrzania roboty służącego, (meszwermers), i do suszarni służy; 4) że produkt jest zupełnie oczyszczony od gorzałczanego odoru, jest bardzo wydatny i gradusy trzyna. — Wydział lekarski w względzie zdrowia nie uczynił żadney uwagi przeciw uskutecznieniu przywileju niniejszego.

Najiaśniejszy Pan najwyższą uchwałą z dnia 20. Lipca r. b. i stosownie do przepisów najwyższego uniwersału z dnia 8. Grudnia 1820 nadadź raczył braciom Bernardowi i Maciejowi Jaekel, mieszczanom z Friedlandu w Czechach, mieszkającym w Wiedniu w Gumpendorfie pod Nrm. 68 pięcioletny przywilej na wynalazek robienia przez destylacyją

spiritusu winnego i spiritusów aromatycznych, za pomocą szczególnego aparatu, z kaźdey substancyi zdolney do fermentowania wina, albo też z prostęy wódki, a przytęm wyłaczania osobno plynu mniey mocy w sobie zawierającego, i nżycia go na ocet, tudzież wyrabiania wszelkich gatunków rozolisów, likworów i rafaści z spiritusu winnego, lub ze spiritusów aromatycznych.

Najiaśniejszy Pan najwyższą uchwałą z dnia 19. Sierpnia i stosownie do przepisów najwyższego uniwersału z dnia 8. Grudnia 1820 nadadź raczył Józefowi Lautenhammer u-prawnionemu koszownikowi w Wiedniu na przedmieściu Wideni zwanym pod Nrm. 24 mieszkającemu, pięcioletny przywilej na wynalazek robienia z ręki wolney kapeluszwów męskich i damskich z drzewa, plecionych lub tkanych, które są bardzo lekkimi, wygodnemi, trwałemi, taniemi i dla tego, że są gęsto plecione lub tkane, tak w łecie iak w zimie używalnemi.

Najiaśniejszy Pan raczył najwyższą uchwałą z dnia 16. Czerwca r. b. stosownie do przepisów najwyższego uniwersału z dnia 8. Grudnia 1820 nadadź Karolowi Hattling Kommissyonarzowi kopieckiemu w Wiedniu przy ulicze balonowej pod Nrm. 931 mieszkającemu, i Maurycemu Uhel współposiadaczowi przywileju na nową metodę pędzenia wódki, mieszkającemu w Metzleimsdorfie pod Nrm. 57 dziesięcioletny przywilej na wynalazek robienia ponozu winnego z korzenia i ziół. — Wydział lekarski nie znalazł nic takiego, co by wykonywaniu tego przywileju przeszkadzać mogło.

— Z Wiednia d. 24. Listopada. —

Ze strony oprzywilejowanego Austriackiego Narodowego banku wyszło następnujące Obwieszczenie:

Ażęby w przyzwoitym porządku wykonane bydź mogły potrzebne wpisy do wypłacenja ilości dywidendy za drugie półrocze 1823, nie będzie można od d. 20go Grudnia 1823 u Likwidatora oprzyw. Austr. Narodowego banku, ani przeistaczać, ani zapisywać akcyjów, ani kuponów przyłaczać.

Podobne przeistaczanie, zapisywanie iak i wydawanie kuponów nastąpi dopiero z d. 2gim Stycznia 1824.

Z resztą obieenie Dyrekcya ogłosió publiczności za drugie półrocze wypadła dywidendę natychmiast po uchwale wydziału bankowego, który zgromadzi się na d. 12. Stycznia 1823.

Dan w Wiedniu d. 20. Listopada 1823.

Józef Hrabia Dietrichstein,

Gubernator uprzywilejowanego Austriackiego Banku narodowego.

Melchior Kawaler Steiner,

Zastępca Gubernatora w Banku Narodowym.

Tadeusz de Berger,

Dyrektor Banku.

Kurs Wiedeński z dnia 26go Listopada: Obligacyjo długi Stanu 5 procentowe w M. K. 81. — Obligacyje na pożyczkę do wygrania przez losy z r. 1820 za 100 ZB. M. K. — — — — — Obligacyje na pożyczkę do wygrania przez losy z r. 1821 za 100 ZB. M. K. 102 1/2. — Certyfikaty na pożyczkę z r. 1821 za 100 M. K. — Kurs na Augsburg za 100 Kur. 98 1/2 Br. Uso. 97 1/2 3 mies — Moneta konwencyjna za 100, 249 7/8. — Akcyje bankowe, jedna po 918 3/4 ZB. M. K.

Wiadomości zagraniczne.

Zjednoczone Stany Ameryki północny.

Zjednoczone Stany Ameryki północny zawarły przymierze z Indianami Florydy, na mocy którego zezwolili Indianie cofnąć się do wyznaczonej im części Florydy, a resztę kraju swojego oddać północno Amerykańskiemu Rządowi. Stany północno Amerykańskie zyskają przeto ogromną przestrzeń kraju, z którego dochody Skarb pobierać będzie.

Prezydent Zjednoczonych Stanów mianował: Sekretarzem Stanu Marynarki P. S. Southard, na miejsce P. S. Thomsona, który rezygnował; Konsulem w Antwerpii P. Ch. Barnet na miejsce P. Dawida Parish, który także rezygnował; Konsulem w Limie P. W. Tudor; w S. Marta P. H. E. Fudger, w St. Barthelemy P. H. Steel.

Ameryka Hiszpańska.

Gazeta handlowa Nowo-Yorkska pisze, iż wznowiony jest dawny projekt połączenia obu wielkich Oceanów, które oblewają kraje Daryi (Panama). Nie dawno uczynioną została Kolumbijskiemu Rządowi propozycya do uskutecznienia tego połączenia przez zrobienie kanału, który ciągnąć się ma od rzeki Atrato, co wpływa do Atlantyckiego Oceanu, aż do rzeki San Juan, która wchodzi do morza spokojnego. Kanał ten nie potrzebuje być długim, ponieważ łoża tych rzek w znacznej rozległości może być głębiej wykopane. Pro-

jektantem jest cudzoziemiec; koszt na to wyrachował 200,000 dolarów i chce go sam łożyć, byle mu zastrzeżone było wyłączne prawo żeglugi po tym kanale. Prezydent Kolumbijskiego Rządu zamysła, iak dodać, udać się na meysce dla przekonania się o istocie rzeczy.

Z Nowego-Yorku donoszą pod d. 9tym Października: Kapitan Prince, który d. 2go Sierpnia opuścił Montevideo, opowiadał, że to miasto obleżone było przez 30,000 Brazylianów pod sprawą Jenerała Lecor. Żywność można tylko od strony morza sprowadzać, która dosyć jest rzadka i droga. Codziennie z eskadrą oczekiwano Lorda Cochrane i sądzą, że gdy przybędzie, miasto poddać się musi.

Listy z Laguary donoszą pod d. 14tym Września, że Hiszpański Kommodor Laborde z fregatą i z dwoma korwetami przybył do Puerto Cabello, a wszelkie materiały twierdzy natadowawszy na okręty odplynął d. 10go do Hawanny.

Hiszpania.

Marszałek Oudinot odjeżdżając do Paryża zdał główne dowództwo Jenerałowi d'Autiobamp dowodzącemu pierwszą dywizyją tego oddziału wojska. — Jenerał Bourke dowodzący drugą dywizyją tego oddziału bawi dotąd w Madrycie, ale mocno jest chory. — Marszałek Lauryston powróciwszy do Saragossy po zajęciu Lerydy i po zaczętych układach między Marszałkiem Moncey i Miną zyskał pozwolenie wrócenia do Francyi i niezabawem przybędzie do Paryża dla objęcia Ministerstwa Królewskiego Domu. Zwód wojskowy Marszałka Moncey także się ukonczył w Katalonii, ponieważ wszystkie Katalońskie twierdze przez wojsko Francuzka zajęte zostały.

Król i Królewska rodzina przybyli d. 3go Listopada do Baylen z Andujar. Dnia 4go stanęli w Karolinie, gdzie przyymował Król Don V. Saez, Biskup Jaenu i Jenerał Kapitan Granady. Dnia 5go przybył Król Janó do Santa Cruz de Medela, gdzie oczekiwał go Jenerał Kapitan Manchy z rozmaitemi Deputacyjami. — D. 23. Października odjechał do Kuby Podpułkownik Isidor Bayado, a d. 26. do wysp Kanaryjskich Brygadyier Isidor Vriarte, oba w charakterze głównych dowódców. — Jenerał Molitor wyruszył d. 1go Listopada z pod Granady, mówiąc, że dąży ku Karthagenie. — Znaniomy Deputowany Stanów Don Mannel Sainz de Bur-nago były Proboszcz Caseny w Arcybiskupstwie Toledańskiem, który głosował także za przeniesieniem Króla do Kadyxu i mianowa-

niem Rejencyi uwięziony został d. 2go Listopada w Cartanea de Ibor za wdaniem się Kommissarza policyi z Oropezy.

Urzędowa Gazeta Madrycka z d. 8go Listopada donosi, że się Karthagena poddała. Jenerał Bonnemains wkroczył tam d. 5go.

Gazety Lizbońskie zawierają, co następuje:

„Kadyx dnia 12. Października 1823.“

»Don Carlos Fabre d'Annoy et Marcarii, Gubernator tego miasta wydał następującą Odezwę:

»Uwiedamiam niniejszém, że Hrabia Bourmont, dowódca woyska Francuzkiego w Andaluzyi napisał do mnie list następujący: — »JW. Mosci Paniel Mam honor uwidomić JWPanusa, że dowiedziawszy się, iż woysko stojące w Chiklanie i Puerto Real umyślnie wytracając przeciw karności wydawało pewne obrzyki, a dowodcy i Oficerowie nie starali się użyć ku temu środków zaradczych, ani zapobiedz bezprawiom, przeto wspomniane woysko rozbroić kazatem, dla zapewnienia spokojności mieszkanców tak Chiklany, iak i Puerto Real. Życzę sobie, ażebyś WPan był tak łaskaw postanowienie to ogłosić publicznie i dać ludowi do zrozumienia, że przaszrzegnąo niego spokojności żadnych bezsprawjów nie daruję bezkarnie.«

(podpisano.) »Hrabia Bourmont.«

»Rozkazuję list niniejszy wydrukować i obwieścić mieszkańcom.«

(podp.) »d'Annoy.«

„Kadyx d. 13. Października 1823.“

»Jenerał Hrabia Bourmont udzielił mi następującego rozkazu:

»Cudzoziemcy bawiący teraz w Kadyxie małą w przeciągu 24 godzin od dnia niniejszego wyroku stawić się u Konzula swojego »Narodu, uwidomić go o sobie i swoje imię »kazać zapisać do rejestru.«

»Konzulów zaś uwiedamia się, że wyszedł rozkaz, aby d. 13. o 11tęy godz. zrana wszystkich tych cudzoziemców uwięzić, którzy się u Konzulów sweich Narodów nie stawiają.«

(podp.) »d'Annoy.«

»Inna odezwa z dnia tego samego nakazuje wszelkim gospodarzom domów, u których cudzoziemcy mieszkają, ażeby pod harą do Władz swoich obwodów donieśli o liczbie i godności cudzoziemców mieszkających w ich domach i iak długo mieszkają będą.«

Podług listów z Baroellony dowódctwo woyska Francuzkiego mającego zostać się w Ka-

talonii, poruczono zostało Jenerałowi Porucznikowi Curial. Jenerał Hurel założył w Sen d'Urgel stolicę swojego dowództwa, które obeymuje iedną część wyższey Katalonii rozciąga się aż do Puycerdy.

Restaurador umieścił list Jenerała Quezady pisany na zarzut tęy Gazety: »Gdzie, iak i przez kogo woysko rojalistyczne odebrało wyrok zawieszenia kroków nieprzyziacielskich?« Jenerał Quezada odpowiedział: »Wyrok ten i rozkaz, ażebym woysko moie po różnych miejscach porozkładał, dostałem w Gordo d. 3. Października od Marszałka Ondinot, któremu postusznym bydz muszę, a dohąd na rozkaz Marszałka d. 14. Września z Truxillo udać się musiałem.«

Restaurador umieścił także kilkanaście adressów z żądaniem przywrócenia Inkwizycyi.

Podług Gazety Parysktęy »Oriflamme« Inkwizycyia miała już zostać przywróconą, a Biskup Centy, Velez, znany z gorliwości swojej, z którą był zawsze za tym Sądem, mianowany miał bydz W. Inkwizytorem. (!)

Gwiazda donosi, co następuje, z Grenady pod d. 1. Listopada: »Dnia dzisiejszego wyruszył z tąd Jenerał Molitor z iedną częścią swojego woyska. Nazajutrz wydzie reszta iego woyska. Mówią, że ma się udać do Karthageny.

Dobra Jenerała Ballesterosa uwolnione zostały z pod sekwestru, który nałożyła na nie Rejencyia, gdy ieszcze Jenerał ten walczył za Konstytucyją. Mówią, że na rozkaz Rządu ma się udać do Saragossy.

Wielka Brytania i Irlandyia.

»Król, iak słyhać, chce pomieszkanie swoje przenieść z Windsor do Brightonu. — Pana Canning spodziewano się w Londynie na d. 16. Listopada.

Dnia 10. Listopada wprowadzano uroczyście nowego Lorda Majora Londynu, Aldermana Walthmann. Nowy Lord Major (należący do Opozycyi) dawał obiad, na którym nie było żadnego obcego Posła, żadnego Angielskiego Ministra, ogółem żadney osoby mającey związki z Rządem. Widziano tylko z familii Królewskiej Xiążęcia Sussex. Kuryier Angielski wyraża się z powoda tego dosyć ostro i zapewnia, że Xiążę Jegomość spełniwszy siedm toastów, wszystkie stosownemi ozdobił przemowami.

— Z Londynu d. 24. Października. —

Gazeta »Times« zawiera następującą listę mianowanych do południowey Ameryki Konzulów: do Meksyku Jenerałny Konsul P. O'

Gorman; do Vera Cruz, Konsul Mechenzie; do Acapulco, Konsul P. Ponsonby Staples, Kommissarzami PP. Lionnel Harvey i Ward; do Kolumbii Santa Fé de Bogata, Jeneralny Konsul P. James Henderson, autor historyi Brazylji; do Lacnaira P. Tomasz Tupper; do Maracaibo P. Robert Sucherland; do Kartageny P. Watts; do Panamy P. Macgregor, Kommissarzami Pułkownik Hamilton i Pułkownik Patrik Campbell; do Buenos - Ayres, Jeneralny Konsul P. Parish; do Chili, Jeneralny Konsul P. Nugent; do Peru i Limy, Jeneralny Konsul P. Rowcroft.

Francya.

Dziennik Rozpraw z d. 15. Listopada tak się wyraża względem zbliżającego się Izby rozwiązania: »Jeden z Dzienników (Konstytucjonista z d. 14. t. m.) zapewnia, iż prawie wszyscy członkowie terażniejszj Izby Deputowanych mianowani być mają Prezesami Kolegiów wyborczych. »Dla czegoż«, przydaie, rozwiązują Izbę, kiedy chcą znowu mieć ją złożoną z tych samych członków? — Tak, Rząd chce mieć tę samą Izbę, ponieważ jest rojalistyczna; chce atoli Izbę rozwiązać, aby wszystkie Wybory były jednéjże daty, by potem można przystąpić do propozycji siedmioletnego odnowienia, które uważa jako rękomyją spokojności ci iszczęśliwości Monarchji. Nie nadto nie może byćz oczewistszém i rozumniey wnioskowaném; krok ten odpowiada na wszystkie zarzuty, odezwy, a nawet potwarze; jest oraz dowodem, że Ministrowie nie zrzekają się ani swoich zasad, ani przyjaciół.

Gwiazda zapewnia, że Xiążę Talleyrand prosit w liście, pisanym do Króla, ażeby Sąd Paryski rozpoczął śledztwo względem zaskarżenia umieszczonego przeciw niemu w pisemku Jenerala Savary.

Dnia 15. Listopada wyszło w Paryżu u braoi Baudouin nowe pismo tyczące się stracenia Xiążęcia d'Enghien. Tytuł iego taki: »*Explications aux sujet de la commission militaire instituée en l'an XII., pour juger le Duc d'Enghien par Mr. le Comte Hullin.*»

Gazeta Lugduńska donosi, że Kardynał Fesch prosit o uwolnienie od Arcybiskupstwa Lugduńskiego. Biskup z Limoges będzie tymczasowym Administratorem Lugduńskiéy diecezji.

Mówią, że rozkaz celem rozwiązania Izby wydany będzie niezabawem, a wybory odbywać się będą od d. 15. Stycznia. — Obie Izby zwołane zostaną na dzień 15ty Lutego.

Monitor namięcił kilkanaście adressów od różnych Sądów winszujących Królowi szczęśliwego ukończenia wojny Hiszpańskiéy. — W Bayonnie czynią przygotowania do przyięcia Xiążęcia Angoulême i stawiają bramy tryumfalne. — Król dawał prywatne posłuchanie Pułkownikowi Buturlin, Adjutantowi Cesarza Rosyyskiego, który z Poselstwem powracając z Hiszpanii wstąpił do Paryża.

Jedna z Gazet Paryskich pisze względem pewnego dawnego swiego artykułu, który ze złych źródeł wyięta: Upoważnieni iesteśmy oświadczyć, żeśmy skłamali. Szczególne upoważnienie!

Włochy.

C. K. nadzwyczajny Posel i pełnomocny Minister przy Król. Sardyńskim Dworze, Hrabia Lützow, miał zaszczyt d. 11. Listopada oddać Królowi Jmci swój list wierzytelny, poczem przedstawiony był Królowéy i Xiężnie Chablais.

Niemcy.

Gazety wychodzące w Monachium donoszą pod d. 20. Listopada: »Dnia dzisiejszego o godz. 10tej po południu wyiechła z tąd Xiężniczka Elżbieta w towarzystwie swoich dostojnych rodziców i rodzeństwa. We Freysing po obiedzie rozłączy się Królestwo Iehmość z Xiężniczką, poczem cała Królewska rodzina znowu tu powróci. — Xiężniczka wiedzie uroczyscie do Berlina d. 28. Listopada, a d. 29go nastąpią zaślubiny.

Rossya.

Wiadomości z Petersburga donoszą pod d. 4. Listopada: Cesarz Jegomość, który d. 17. Października był w Umaniu w Gubernii Kijowskiéy, dnia następującego udał się w dalszą drogę do Gubernii Jehateryn ostawskiéy. Na d. 16. Listopada spodziewano się go w Stolicy. — Dnia 25 Października, iako w dzień urodzin Cesarzowéy matki obchodzono przytém w Moskwie rocznié uwolnienia od Franczkiéy przemocy. Dnia 4. Listopada odprawiano w Petersburgu *Te Deum* za wybawienie Króla Hiszpańskiego.

(Do tego Numeru Gazety dołączony jest LXXI. Numer Rozmaitości.)